

**Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksestä
Romanian kanssa tehdyn sijoitusten vastavuoroista edistämistä ja
suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

Eduskunta on 25 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 164.

Valiokunnassa on ollut kuultavana toimistopäällikkö Kari Mitrunen ulkoasiainministeriöstä ja kauppapoliittinen asiamies Ville Kopra Teollisuuden Keskusliitosta.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Romanian kanssa maaliskuussa 1992 tehdyn sijoitusten vastavuoroista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen. Sopimuksen toivotaan vaikuttavan myönteisesti Suomen ja Romanian välisen taloudellisen yhteistyön kehittämiseen. Sen avulla pyritään lisäämään sijoituksia sekä tehostamaan pääoman liikkuvuutta ja liiketoimien käynnistymistä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimusvaltioiden hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät lainsäädännön mukaiset vaatimukset ovat tulleet täytetyiksi. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Vuoden 1989 lopulla alkanut Itä-Euroopan muutosprosessi on vaikuttanut suuresti Romanian poliittiseen ja talouselämään. Asteittain markkinatalouteen siirtyminen tarvittavine lainsäädäntömuutoksineen sekä kansainväliset luotot ja rahoitusapu ovat avanneet uusia mahdollisuuksia myös ulkomaisille yrityksille ja investoinneille.

Vuoden 1989 jälkeen Romania on solminut lukuisia talousalan sopimuksia Länsi-Euroopan maiden kanssa ja on tiivistänyt suhteitaan kansainvälisiin talous- ja rahoitusjärjestöihin. Euroopan yhteisö ja Romania solmivat yhteistyösopimuksen lokakuussa 1990 ja assosiaatiosopimusneuvottelut ovat parhaillaan käynnissä. EFTAn ja Romanian välinen yhteistyöjulistus

allekirjoitettiin joulukuussa 1991. Samassa yhteydessä perustettiin EFTA-Romania-sekakomitea, joka on tänä vuonna aloittanut vapaakauppasopimusneuvottelut EFTAn ja Romanian välillä.

Suomen ja Romanian välinen sopimus sijoitusten vastavuoroisesta edistämisestä ja suojelusta allekirjoitettiin Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1992. Sopimuksen määräykset tarjoavat suomalaisille sijoituksille suosituimmuusaseman, mahdollistavat voittojen ja pääoman kotiutuksen, antavat suojan kansallistamista vastaan sekä määrittelevät riitojen selvittelymekanismin. Sopimus tarjoaa suotuisat edellytykset suomalaisten sijoitusten lisäämiselle Romaniassa.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa omien lakiansa ja määräystensä sallimissa rajoissa toisen sopimuspuolen sijoittajille kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun kaikissa tilanteissa. Kummankaan sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua kuin on myönnetty kolmansien maiden yritysten tai kansalaisten tekemille sijoituksille. Sopimuksen mukaiset sijoitukset saavat suojelua toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen asianomaisten oikeussääntöjen mukaisesti. Sopimuksella taataan myös sijoittajan oikeus palauttaa kotimaahansa sijoituksesta saadut voitot sekä omaisuuden myynnistä saatavat tulot.

Kumpikin sopimuspuoli voi pakkolunastaa, kansallistaa tai muutoin ottaa haltuun toisen sopimusmaan sijoittajien tekemät sijoitukset ainoastaan, mikäli toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Toimenpiteisiin liittyvät määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Kummankin sopimuspuolen sijoittajia, joille koituu vahinkoa sijoitustensa menetyksistä toisen sopimuspuolen alueella, kohdellaan näistä

menetyksistä aiheutuvien korvausten, hyvitysten tai muiden suoritusten osalta yhtä edullisesti kuin kolmannen valtion kansalaisia tai yhtiöitä.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä tai sopimuspuolten välillä syntyy sijoituksia koskevia riitoja, on sopimuksessa määräykset noudatettavasta välimies- ja muusta menettelys-

tä. Sopimuksen 4, 5 ja 6 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on näiltä osin tarpeen.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio sekä jäsenet Aittoniemi, Jaakonsaari, Kalliomäki,

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1992 Suomen tasavallan hallituksen ja Romanian hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Kemppainen, Korkea-oja, Kuuskoski, Kääriäinen, Laurila, Miettinen, Ollila ja Tuomioja.